

מסורת הש"ס

(א) [לעיל עו.] מנחות סה; (ב) יומא ד. ת. א. (ג) [לעיל עו.]; (ד) [בנחום כח.]; (ה) [ויקרא ה. (ו) (זכריה יב.)] (ז) [ע"י יומא ד. ת.].

הגהות הב"ח

(א) גמ' וכו' לקדש עמון (הי גיהור שלמי ציבור: (ב) רש"י ד"ה כל שבעה כפ"ק דיומא דף ה' מפרש וכו' שמה שלמי ורביעי לא בעי ודוקא ואינן מספקין:

מוסף רש"י

אין הציץ מרצה על אכילות. על טומאה שנגע צבאר ובשרי מנחה הנאכלים, אלא על טומאת הדם וקמלים (ע"י עו.) להכי נקט אכילות, דלעילון כ"ע מודו דציץ מרצה דקמי צבאר ש"כ ונראה לו לכפר עליו דם, דמכרי (ויקרא ו.) כי הדם הוא נפסד יכפר, אין לי אלא דם טהור, טומא מנין מ"ל (שמות כח) ושם אהרן וגו' והוא דם קמיירי דמכרי לנצח ללס, והוא מכרי ונראה, מה האדם דף הקס דם, ואין לי אלא דם, מנין לרבות כל העולם, מ"ל לכל ממשות קדשיו וגו' (מנחות כה.) אחד זה ואחד זה. כהן דיום הכפורים וכהן דפרה, מנין עליו כל שבעה. ימי דשמיטה, מכל חטאות שהיו שם. מכל פרה ופרה היו טומאין קלה דמנחתא מן האהרן בחול, קן שטיט נמקסא פרה (פ"ג מ"ח) ואי שמעתי אהרן פרה של משה לא כלל (ויחא ד. ת.)

מוסף תוספות

א. ע"י דיר רבינו ציין. מוס' אהרן.

רבינו חננאל

אלא לא קשיא כי קמי דבעי ר' יהושע תרתי בקרבן יחיד אבל בקרבן צבור הוא ומנחות אפילו חדא סגי ליה, ומתני' בקרבן צבור הוא ומנחות בקרבן יחיד, ואיתנין למימר מתני' דלא כר' יוסי דתני אין הציץ מרצה על אכילות ור' יוסי סבר לה כר' יהושע דאמר תרתי בעינן, דהכינן לא ללעול ר' יוסי בהא כר' אליעזר סבירא ליה דאמר דם אע"פ שאין צבאר מרצה על אכילות דהוא טמא קבעא עליה מחשבתו בפיגול, ואי אכיל ליה מקדש לאו בר מעילה הוא דאכילה מעילה היא. ור' יוסי סבר לא מרצה ציץ ולא משוי ליה טהור ולא קבע עליה בפיגול ולא

ביחיד. לכתחלה פסולה ואם זרק הורגה ומתני' ציבור צאין לכתחלה דטומאת ציבור הוא זהיר: לימא מתני' דלא כר' יוסי. דכיון דל"ר יוסי צעין תרתי דמפרש ואזיל מדקאמר רבי יוסי אין הציץ מרצה על אכילות ש"מ כרבי יהושע סבירא ליה דבעי תרתי ואשמעינן הנה דניטמא צבאר לא מהני ליה ציץ למהו כי צבאר קיים לזרוק את הדם דלא לא צבי תרתי ריזוי ציץ לאכילות למה לי הא צבארו אכילות נמי מיתכשר וזיקת דם: כרבי אליעזר ס"ל. דבחדא סגיא ולקמן פריך שמי הלחם אפילו חדא ליכא: למאי אין הציץ מרצה על אכילות. למאי מביעי לן ריזוי ציץ ידיהו אלא על כרחיך לרבי אליעזר ריזוי דציץ לאכילות ולאו לאכשורי וזיקת מיתכשר לן לאפקוי בעלים דבאלו אכילות נמי מיתכשר אלא לאכילות גופייהו מביעי לן: למיקבעיהו צפיגול דקייץ אס יס פסול אחר בקרבן שחישב צו ממשצת פיגול אינו נקבע צפיגול להחמיצ כרת על אכילתו ולדבר מר ירצה כהרשאת כשר כך הלאה פיגול במסכת מנחות (דף טו: ע"י): ולאפקוי. להאי צבאר מידי מעילה דבקדשי קדשים וזיקתן משוי צבארן שעת היתר לכהנים ותו לא קדשי (ה"י) מיקרו ונפקין מידי מעילה: ומשוי לי יטעור. ואע"ג דלסודר ואלונו צטומאה מיהו לכל שאר מילי הוי כי טעור ומתניה ליה וזיקת למיקבעיהו צפיגול כו' ורבי יוסי סבר. נהי דזיקת כשירה היא להוציא את הצעלים ידי נדון דלא צעין תרתי מיהו להאי צבאר לא מהני ציץ למהו הך זיקת מהניא ליה למיקבעיהו צפיגול ולאפקוהי מידי מעילה: צעלא זכחים. איכא עולין דמכרי ציץ עליהו ואיכא תרתי: עומר נמי דאיכא קומץ. דמכרי ציץ עליה וחדא מיהא איכא: וכלהם הפנים איכא צויין. שמתירין את הלחם כקומץ למנחה דמכרי ציה (ויקרא כד) והיתה ללחם לאזכרה: צויים. לבונה של לחם הפנים וכתיב צקומץ (שם ז) והקטיר הכהן את אזכרתה וציץ מרזי עליהו דהא עולים נינהו: אלא שמי הלחם. דכולה אכילות ורבי יוסי אין הציץ מרצה על אכילות קאמר מאי איכא למימר: ובי סימא. הא דקמתי מתני' שמי הלחם צאין צטומאה לאו צשמי הלחם הנאכל פני עמון כגון שלחם היו כל צבאים דלמרינן במנחות (דף מה:) דצאין צפני עמון ובהנהו לא קאמר מתני' דליתו צטומאה אלא צבארו עס הכבשים ומשום הכבשים הקריצין עמון ששחטתן מקדשת את הלחם וזיקת דמם מתרת מוס' קאמר מתנייתן דצאות צטומאה משום דציץ מרזי עליהו: הוטרע צבאר. ולא שטעוין פרישה צענת ימים: מכל חטאות. מכל אפרי הפרות שהיו צמקש שאפר פרה של משה לא כלתה: כל שבעה. צפ"ק דיומא [ח:] מפרש טעמא צראשון לפרישתו שמה היום שלמי צטומאה צמא היום ג' ימים שניטמא צמת וחששא צעלאה היא ומעלה וכן שני שמה שלמי ושלישי שמה שלמי (ז) ואינן מספקין כל חד וחד צו' צטומאה: הוטרע למא לי. הא קרבן דיום הכפורים דציבור הוא ודוחה טומאה אלא שמי ריזוי ציץ. וכיון דלא מרזי אכילות לא מיתוקס שמי הלחם דמתנייתן כרבי יוסי ואפילו סבירא ליה דבחדא סגיא דהא אפילו חדא ליכא: שטרא מוזי לבי פרי הוא. צממיה. כלומר מי ראה שטר שמוכה את המזבח ואת הנתבע דקאמר רבי יוסי רואה אני את דברי שניהן: מספצרא קאמר. מספצרא דפליגי צתרייהו קאמר: עיקר קראי. ועשית עולותיהן: וצחכים תציני. וצמנחות לא כתיבי ואיטרין לאשמע' דאפיה פליגי צמנחות: ועוד צבאר ר' אליעזר הוא דמכשיר ולא ר' יהושע. אלא

כיצד צולין פרק שביעי פסחים

ע"ה

הא לא קשיא הא ביחיד והא בציבור. פי' צקונטרס דסבירא לן טומאה הותרה צבאר וקשה דה"ל למימר אלא קסבר רבי יהושע טומאה הותרה צבאר דמסיק לעיל דקסבר ציץ מרצה על אכילות ועוד היכי קאמר צמקון נימא דלא כרבי יוסי דאמר אין הציץ מרצה על אכילות מהאי טעמא גופיה דטומאה הותרה צבאר דלוקימנא כרבי יהושע אתי נמי כר' יוסי

כדקאמר נמי לצקוק ונראה לר"י דלעולם סבירא ליה טומאה דחיה אלא דסבירא ליה דהציץ מרצה על אכילות וביחיד לכתחלה לא זירוק מדכרנן ופסולה דקמתי היינו לכתחלה הלכך צבאר צאין לכתחלה ואם תאמר ומאי איכא צין צבאר ליחיד הוואל ומדאורייתא צייד נמי זורק לכתחלה יס לומר טומאה הגוף איכא צינייהו דצבאר דמיא צייד לא דמיא: מ"ה. ממה להצ"ח מנא ליה הא דילמא כר' אליעזר סבירא ליה ואין הציץ מרצה על אכילות נפקא מינה לשמי הלחם: והא עיקר קראי בוצחים בתביי. ממה לר"י לרש לקש דאמר צמנחות פרק קמא (דף טו.) שירים שחטרו צין קמיה להקטירה אין מקטירי קומץ עליהן אדכרה קראי צמנחות כמיצי דצוצחים כיון ששמייר מית צבאר זורק את הדם ושמיטה הסם דעממא מקרא דמכרי המנחה מיהו לרבי יוחנן דפליגי עליה הסם אתי שפיר: הא

מכל חטאות שהיו שם דברי רבי מאיר רבי יוסי אומר דאין מוזין עליו אלא שלישי ושביעי בלבד ואם סלקא דעתך קסבר רבי יוסי טומאה הותרה בציבור למה לי הוואה כלל אלא מחוורתא מתני' דלא כרבי יוסי א"ל רב פפא לאבוי ורבי יוסי שטרא מוזי לבי תרי הוא דתנאי א"ר יוסי רואה אני את דברי רבי אליעזר בוצחים ודברי רבי יהושע בוצחים ודברי רבי אליעזר במנחות ודברי רבי יהושע במנחות דברי רבי אליעזר בוצחים שהיה אומר דם אע"פ שאין בשר דברי רבי יהושע בוצחים שהיה אומר דם אע"פ שאין שם שירים ודברי רבי יהושע בוצחים שהיה אומר דם אע"פ שאין שם שירים אין קומץ אם אין קומץ אין שירים א"ל מסתברא קאמר כי קאי בוצחים אמר מסתברא כי היכי דפליגי בוצחים פליגי נמי במנחות קאי במנחות אמר מסתברא כי היכי דפליגי במנחות פליגי נמי בוצחים א"ל התינו כי קאי בוצחים אמר מסתברא כי היכי דפליגי בוצחים פליגי נמי במנחות דעיקר קראי כי כתיבי בוצחים כתיבי אלא כי קאי במנחות ואמר מסתברא כי היכי דפליגי במנחות פליגי נמי בוצחים קראי בוצחים הוא דכתיבי אלא לא קשיא רואה אני את דברי ר' אליעזר בנטמא ודברי רבי יהושע באבוד ושרוף בנטמא מ"ט משום דמכרי ציץ הא שמעת ליה לרבי יוסי דאמר אין הציץ מרצה על אכילות אלא לא קשיא רואה אני את דברי רבי אליעזר בציבור דמיא צייד נמי זורק לכתחלה הלכך צבאר צאין לכתחלה ואם תאמר ומאי איכא צין צבאר ליחיד הוואל ומדאורייתא צייד נמי זורק לכתחלה יס לומר טומאה הגוף איכא צינייהו דצבאר דמיא צייד לא דמיא: מ"ה. ממה להצ"ח מנא ליה הא דילמא כר' אליעזר סבירא ליה ואין הציץ מרצה על אכילות נפקא מינה לשמי הלחם: והא עיקר קראי בוצחים בתביי. ממה לר"י לרש לקש דאמר צמנחות פרק קמא (דף טו.) שירים שחטרו צין קמיה להקטירה אין מקטירי קומץ עליהן אדכרה קראי צמנחות כמיצי דצוצחים כיון ששמייר מית צבאר זורק את הדם ושמיטה הסם דעממא מקרא דמכרי המנחה מיהו לרבי יוחנן דפליגי עליה הסם אתי שפיר: הא

מכל חטאות שהיו שם דברי רבי מאיר רבי יוסי אומר דאין מוזין עליו אלא שלישי ושביעי בלבד ואם סלקא דעתך קסבר רבי יוסי טומאה הותרה בציבור למה לי הוואה כלל אלא מחוורתא מתני' דלא כרבי יוסי א"ל רב פפא לאבוי ורבי יוסי שטרא מוזי לבי תרי הוא דתנאי א"ר יוסי רואה אני את דברי רבי אליעזר בוצחים ודברי רבי יהושע בוצחים ודברי רבי אליעזר במנחות ודברי רבי יהושע במנחות דברי רבי אליעזר בוצחים שהיה אומר דם אע"פ שאין בשר דברי רבי יהושע בוצחים שהיה אומר דם אע"פ שאין שם שירים ודברי רבי יהושע בוצחים שהיה אומר דם אע"פ שאין שם שירים אין קומץ אם אין קומץ אין שירים א"ל מסתברא קאמר כי קאי בוצחים אמר מסתברא כי היכי דפליגי בוצחים פליגי נמי במנחות קאי במנחות אמר מסתברא כי היכי דפליגי במנחות פליגי נמי בוצחים א"ל התינו כי קאי בוצחים אמר מסתברא כי היכי דפליגי בוצחים פליגי נמי במנחות דעיקר קראי כי כתיבי בוצחים כתיבי אלא כי קאי במנחות ואמר מסתברא כי היכי דפליגי במנחות פליגי נמי בוצחים קראי בוצחים הוא דכתיבי אלא לא קשיא רואה אני את דברי ר' אליעזר בנטמא ודברי רבי יהושע באבוד ושרוף בנטמא מ"ט משום דמכרי ציץ הא שמעת ליה לרבי יוסי דאמר אין הציץ מרצה על אכילות אלא לא קשיא רואה אני את דברי רבי אליעזר בציבור דמיא צייד נמי זורק לכתחלה הלכך צבאר צאין לכתחלה ואם תאמר ומאי איכא צין צבאר ליחיד הוואל ומדאורייתא צייד נמי זורק לכתחלה יס לומר טומאה הגוף איכא צינייהו דצבאר דמיא צייד לא דמיא: מ"ה. ממה להצ"ח מנא ליה הא דילמא כר' אליעזר סבירא ליה ואין הציץ מרצה על אכילות נפקא מינה לשמי הלחם: והא עיקר קראי בוצחים בתביי. ממה לר"י לרש לקש דאמר צמנחות פרק קמא (דף טו.) שירים שחטרו צין קמיה להקטירה אין מקטירי קומץ עליהן אדכרה קראי צמנחות כמיצי דצוצחים כיון ששמייר מית צבאר זורק את הדם ושמיטה הסם דעממא מקרא דמכרי המנחה מיהו לרבי יוחנן דפליגי עליה הסם אתי שפיר: הא

עין משפט
גר מצוה

מא מ"י פ"א מהלכות פסולי מוקדשין הלכה ז': מב ב מ"י פ"א מהל' עונות ויס הכפורים הלכה ד':

רבינו חננאל (תוסף)

מפיק ליה מירי מעילה. ואקשין נהי נמי דר' יוסי כר' אליעזר סבירא ליה דאמר דם אע"פ שאין בשר (בשלמים) [בשלמא] ובזחים איכא דם, עומר נמי איכא קומץ, לחם הפנים נמי איכא בויכין, אלא שמי הלחם מאי טעמא, וכי תימא איכא נמי להני טומאות הבאין עמון, אי [תכין] היינו זכויי שלמי צבאר והווי להו [אריבעה] ואנן חמשה תגון. ושניין אלא קסבר ר' יוסי טומאה הותרה היא בצבור. איני דסבר ר' יוסי הנה היא בצבור. והנתיב אחד זה ואחד זה מכל עוליו כל שבעה מכל חטאות שהיו שם. פי' [בזון] כהן הדרג שרצה לשמש ביום הכפורים, בין כהן השרוף את הפרה, היו מוין עליהם כל שבעת הימים שהיו מפורשין אותן מכל אפר הפרות שהיו שם שנעשו מימות משה ועד אותו זמן, ואסיקנא בהנך. ונתיב אחד זה ואחד זה יוסי טומאה הותרה בצבור הוא דאית ליה. ואמרנן אלא מחוורתא מתני' דלא כר' יוסי. וירושלמי בין למאן דאמר הלחם עיקר בין למאן דאמר כבשים עיקר אריבעה אינון ותנא חש להון וקרינן חמשה. ואקשין היכי קמי ר' יוסי במלתא דפליגי ר' אליעזר ור' יהושע זה פוסל זה מכשיר ואומר ר' יוסי רואה אני דברי זה ודברי זה. [ו]כי יש אמת בשני דרכים המכשירין זה את זה. ופריקין האי דקאמר רואה אני לאו משום דקא מודה להו, אלא הכי קאמר, רואה אני דברי ר' אליעזר בוצחים כלימור טעמיה במנחות כטעמיה בוצחים, כי היכי דפליגי בהאי פליגי בהאי וכן ר' יהושע. ונדחה האי שביחא ושניין רואה אני דברי ר' אליעזר בנטמא דהא אייתינהו וצוין מרצה ודברי ר' יהושע באבוד [ו]אני ותתניא ר' יוסי אומר אין הציץ מרצה על אכילות ומפסל הוא דפליגי על ר' אליעזר, היכי קמי רואה אני דברי ר' אליעזר במא דפליגי עלה. אלא רואה אני דברי ר' אליעזר בצבור מאי טעמא משום דטומאה הנה הוא בצבור. והא ר' יוסי טומאה דחיה היא שמעינן ליה. ותוב הכי ר' יהושע פליגי עליה והא אוקימנא לעילא דאפילו ר' יהושע מודה בצבור דם אע"פ שאין בשר ולפיכך איתוקמא מתניתין כותיה.